

Izlazi početkom i polovicom svakoga mjeseca. Ciena joj na godinu za našu državu 1 fr. a vrata za isto pokrajina 1 fr. 25 novčića i šalje se, kao i rukopisi, plaćenom poštarinom uredništvu

BUNJEVIĆEVA I SOKOLJEVIĆEVA VILA

namijenjena pučkoj pouci, zabavi i gospodarstvu.

Oglase uvršćuju uz običnu cieniu, bez imenih dopisih ne prima, a rukopisih svevrata „Uredništvo Vile“, koje se nalazi pod naslovom: Bogdása: z. P. Somogy-Sellye županija Baranja.

Broj 9.

U Baji. 16. prosinca, 1875.

Godina 5.

CIGAN UMRO OD LADA.

Stari cigo uranio,
Čila Sivca osedlao
Uzlicu mu nategao,
A žvale mu podlančio.

Kara bundu nase baca
Sa kožicom od ovaca'
Nije ciela, nije stara,
Nije nova, ni polovna.

Čizme su mu, jadne stare
Ugladicom, izšarane
Na desnoj mu štikle fale
Za gjonove i ne haje.

Sivca tapše, mio mu je:
Avaj biću dobro moje
Pouči ga, osini ga,
Da si rozi gospodara!

Sjede Gago, šiba Sivca,
Leti Sivo kao tica
Dede Sivo, de još malo,
Jošte malo — polagano!

Zima jeste — al je ljuta,
Vjetar brije, od Banata,
Gago tužan — veće dršće,
Počeo zubi da evokoće.

Šiba Sivu nogam bije.
Al od svega vajde nije,
Pljuvačka mu mrznit stade
Ter zadaje cigi jade.

Što je Gaga Selu bliži
Selo od njeg — dalje biži.
Oh, moj kuku — avaj devle
Tako t' targje — i baleve!

Zar baš tako, šunte Bogo!
Da nevidim, moje Čavo
Pa ni mile nove snaše,
Engjebule, ni Čauše.

Uh tamo se, peče pije
Al se bolan vino lije
Sve bez gage, Sv. kra stara
Koji evo već skapava.

Htjede Gago, još da proba
Kao u neko, srično doba
Da poskoči, još na siva
Da poleti preko njiva.

Al sve zaman, Cigo drhtje
Ni zubima ne Cvokotje —
Vidi Gago, valja mriti
Grdnog devlu pohoditi.

Sa Sebeza, bundu baca
I prostire, spram brdašca
Smrznut Gago osjetio
Pod bundu se uvukao.

Pa izpod nje priča tio,
Sam sebika, govorio
Ljudi it će, putovat će
Pa na mene natrapat će.

Neka vide, neka znadu
Za meneka stara Gagu,
Da j' od lada poginuo
Ne od zime daje umro.

Lazo Knežević.

SUZE KAJNICE.

U srednjem vieku, dok je još vladalo šakačko pravo, živio je na vidnskom dvoru svom bogat plemić Dinko Mrnjavić.

Grad, što ga žabaštino od otea si Romualda, štitele su jake kule s četir strane. Pod dvjema bjehu duboke bogate pivnice, a pod stražnjima dvjema ladne robovske tamnice. U prostranu četvornu dvoru visilo je o dva visoka stupa, krovićem šticeo, sreberno zvonce, kojim je nadziratelj tavnica oglašivao pribivaoem grada i, poniž grada u podolju stanujućim prnjavoreem, smrt utamničena roba, koj se dielio s ovim svietom.

Po gradu okolo naokolo u tri reda pospratno bjehu naj-sjajnije sobe i plače, kojimi se od duga časa šetao Mrnjavić bar po jedanput svakoga mjeseca.

O zadku pako grada, tik tvrdih mu zidinal ležala je duboka dumača, zarastena korovom i trnjem, okud su se vrozile žabe, zmije, gušteri i, ina gamad. Dumača ta biaše nemilo groblje nesretno umrlih gradskih robovah.

Mrnjavić je bio bogopsovac, siledjija i pravi vampir svojih podanikah. Kad bi se razljutio ni silc paklene nebi ga suzdržale, da nepograbi jatagana, te utuče koje, ruke mu došlo, čeljade. Ii da neizćupa bodeža, te usmrti koga podanika, Nevina krv sirotne raje pušila se sa talah, sačinjavala oblake i, vapila za osvetom gromovah. Tako je teklo haraštvo i ubojstvo pune tri godine.

Žena Mrnjavićeva, plemenita i pobožna duša, imenom Otilka, rođjena plemkinja, odjetnica sirotinje, oplakivala je svakiput krvološtvo svoga muža. Oplakiva svaku smrt podaničku i, suzami milostinje kupala preminuvše duše. Osobito duše nevinih svjetovnih svećenikah i redovnikah, kojim je Mrnjavić bio zakleti, krvni dušman.

Dušmanovao jim pako zato, što su mačem rieči Izajjeve braneci pučko čudoredje, stavljali zamke taština i požudam nečista srea njegovga. Bog se smilovao suzom Otilkinim te našiljao kadkada u grad Mrnjavićev vjerovjestnike, da pokušaju kucati na okorelu sreću vlastelinovu, nebi li se obratio i prignuo uho riečim spasonosne nauke.

Večerom krasnoga svibanjskoga dana zanočila dva putovavša fratra u debeloj vidnskoj sumi. Kronicami o vratu, putničkim palicama u rukuh, a molitvom u ustih idući, vidjahu s podaleka svjetlost, dopiruću do njih kroz prozor tihe-sobice Otilkine. Odlučć dakle u Mrnjavićev grad na nočište, Pretrnuta s posjeta njihova vlastelinka snjesti je u konjušnicu na slamu, da ih sakrije oku s njive radnikah kući dolazeća svoga supruga.

Noć je bila tiha i nujna. Okolice aspana i mirna. Bledi mjesec je sjajo nad njom i nad Vidingradom. A u kasnu noć kroz sumu doma se vraćao oružan Mrnjavić. I danas je na njivi razkalašen i srdit usmrtio tri roba, tri svoja podanika. I danas su mu korice mača pune krvi, cedjuće se na tlo niz bedra njegovga. Divji čovjek, nemio ubojica, silnik i bezbožnjak žurno koraca kroz pustu noć pragu grada svoga.

zkvh.org.rs

U gradu je večera gotova. Sve živo strahom čeka nesmiljena vlastelina gospodara i, pri dolasku, „Gugom“ psectancem navještenom, klanja mu se do zemlje.

Otilka je dovršila običnu svoju molitvu. I vezivom u ruku, otvoriv vrata sobe, dočekala namrgodjena si muža.

Mrnjavić bez krsta i molitve uvaliv se u stolac mekolon zavečera, a sinja Otilka, teško uzdahnuv, zaplače i bere u rubac čemernice suze.

— Zašto plačeš? upita ju osorno krvavim mačem oružan Mrnjavić.

Ah, nemio moj supruže! Uzdahne vlastelinka i, baci se Mrnjaviću oko vrata, — kako da neplačem, kad ti danomice gledam krvav mač? Koliko si sirotinje pogubio! Koliko suzah salio u zidove nesretnoga grada ovoga! Prestani, molim te, prestani već; obrati se i spasi jadnu svoju dušu!

Tu ju oblije morje suzah, tu ju zalikne gorki plač.

— Govori dalje! zagrmi Mrnjavić, otisnuv ju na stolac.

— Ah, Dinko! Dinko! koliko je uboge sirotinje na svijetu te kruha neima, konaka neima, radosti i mira neima . . . sbog tebe! Smiluj se meni, smiluj se ženi svojoj, koja bi ti rado priobčila tajnu, ako joj zatajiš osvetu.

— Kunem ti se Bogom i krvavim ovim mačem, da se neću osvetit . . . ! Govori!

— U našoj konjušnici, nastavi mirno zaplakana Otilka leže na slami dva putnika, dva Božja redovnika . . . Neosvećući im se!

— Zakletvu vršim, reče Mrnjavić. . . . neću. Amo s njima!

Potegne vrpeu, zvonce zaglasi i, sluga Velimir stupi u sobu.

— Dovedi mi te fratre! vikne Mrnjavić, i — sluga izčežne.

Malo časah i, po stubah čuje se šušanj papučah. U sobu stupe dva častna oca: Marijan i Kajo. Onaj od prilike 60 godinah starac, ovaj u najljepšoj muževnoj dobi. Sieda brada zastrla prsa starčeva do korde, o kojoj vise sad niz lijevo bedro ogromne brojalice. U desnoj ruci nosi putničku palicu. U lievi rukav zadjeo časoslov (breviar), a lievom rukom drži široki šešir. Siedu mu glavu prikriva čelepuš, a o noguh mu zaprašene štopele (sandaliče.) Kosa mu je na redovničku pristrižena. Čelo otvorno i vedro. a pod njim dva crna, blistava oka. Starac je još snažan, al skroman. Tielo godinama nešto pognuto; al cio njegov sustav odaje jasnú veličanstvenu neku sliku. — Drugomu, sličnim habitom zadjenutomu, istom pronikla brada. Na njem nevidimo staračke muževne ozbiljnosti, te nas ni nezanima kao prvi. On stupa za starcem, nazvavšim vlastelinu i Otilki dobru večer sa: „Hvaljen Isus i Marija!“

— Uviek hvaljen! odzove mu ponešto uzburjen Dinko i ustane sa meka naslonjača, stojeći uza stol.

Otilka skoči, izljubi jim ruke i briznulimi suzami ponudi jim stolce. Nu i jedan i drugi hvale na dobroti: da nisu vredni te odlike.

— Sjedite! reče Mrnjavić i zapita ih o putu.

— Mi putujemo u prositbu za milostinju, da popravimo cikovaćkomu manastiru crkvu „sv. križa,“ odvrati starac Marijan, sjednuvši sa svojim drugom na iznovičnu ponudu Dinkovu.

Dobra vlastelinka izišla da donese večeru.

Vlastelin uzrujan sad pogledje na goste, sad na dobnjak (sat), viseći o zidu među dvama prozorima. I njeka

nijnost zavlada mu dušom. Znoj mu probija čelo, a znići prolaze tielom. Hoće nešto da goste pita, al mu upit presieče Otilka, donesla na trpezu večeru.

Uz dozvolu vlastelinovu razvije govor starac Marijan o „neizmiernu milosrdju Božjem,“ što ga je Mrnjavić slušao mirno i pazljivo. Večera se svršila; častni oci ustanu, Bogu se pomole i zahvalivši na dobroti domaćinu i domaćici hoće da se povrate na oskudno nočište bridke slame. Al u taj hip ustane Mrnjavić, prihvati je nuza se i uvede u došobnu palaču.

— Izvolite, reče, častna gospodo! prenočiti na perju.

Marijan umoli za slamu Velimir ju donese iz konjušnice i razastre po ulaštenu podu palače. I. redovnici legnu.

Kroz ključanicu odsievao je trak goruće svieće iz Mrnjavićeve sobe na njihovo počivalište.

Ponoć je. Sve je tijo i mirno. Sva okolica počiva u najdubljem snu. Samo kadšto kuene lagano srebrno zvonce u dvoru, nijano noćnim povjetarcem, štono tiho liže visoke kule sieda Vidingrada. Znak, da se opet u vječnost preselila jedna duša sinja tavníčara! Zvezde trepeću na polumodrom svodu nebeskom i, ko oči suze, odbijaju po kojputa tračak svojega sjaja, da naš narod pravo ima: dušice se sele na istinu!

Kad li u jednoć, otvore se vrata vlastelinove sobe. Mrnjavić odloži mač i stupi tronut k fratrovom u palaču. Mladjemu redovniku mane rukom, da se udalji: klekne na slamu do starca redovnika, dršćućom desnicom prihvati mu i poljubi ruku i — izpovieda se! A poslje poduge izpoviedi, na nauku uzdišuća redovnika, kane mu nekoliko suzah, — suzah kajnicah, — na oštru slamu, sa probledjela lica.

Pokornik se odmakne u svoju sobu. Kajo udje i priligne snova k svomu drugu, te zaspiju obojica.

Otac izpovjednik sanjao je čudnu sanku. Vidio je naime onkraj svieta strogog Isusa, dje sudi jednoj duši.

„Odielo mu bielo kano snieg, lasi kano čista omikana vuna, pod Njim stolac ognjena plamena, a kotači stolca goruća vatra.“ (Danijel, VII. 9.) O desnu Mu bje Sveznanost sa dvie velike knjige, jednom zelenom, drugom crnom. Prva je knjiga nade, druga pečali. O lievo bjaše Pravica s kantarom. Iza Njegova prijestola vidila se Dobrota i Milosrdje zato, što je minuo njihov djelokrug, da pomognu preminuloj duši. Vrh sudčeva prijestola na jakih krilih titra Svemožnost. U desnoj drži zelenu uljiku, upravljenu k ulazu u vječni raj; a u lievoj oštar mač, pognut k ulazu u vječni pakao.

Pred priestolom desno stoji angjeo čuvar, lievo vrag, a u sriedi, sudačkoj rieči podvrgnuta, duša.

Sudac migne i, „knjige se otvore.“ (Dan. VII. 10.) Angjeo čuvar otvori duši zelenu knjigu, a vrag crnu. U zelenoj su zapisana njezina dobra, a u crnoj njezina zla djela. Je li siromaška duša svoja zla djela dovoljno oplakala za života, to su ona izbrisana u knjizi večnosti.

Sudac i opet migne i, knjige se zaklope. Tad angjeo stražar stavi zelenu knjigu na desnu a vrag crnu knjigu na lievu pliticu kantara. Pravica digno strogo i ozbiljno kantar u vis. Sve gleda napetima očima: hoće li prevagnuti dobra ili zla djela?

Frtar vidi med angjelom i vragom dršćuću dušu. Pri-tegnu li jezičac djela dobra, eno otvorenih rajskih vratih! Pri-tegnu li ga djela zla, eno razjažena pakla! Ah da strahote velike!

On čuje u snu kako duša gorko evili, čuje i, samu daje mu se na plač. I gle! Vidi, u jedan hip nagiblje se plitica zlih djelaha da prevagne djela dobra i duša da padne u ždrelo vječne propasti. Nu sudac malne rukom i angjeo stražar stavi na desnu pliticu ono nekoliko pokorničkim suzami pokvašenih slankih! Kantar vagne na desno, angjeo radostan poljubi dušu i odvede ju u raj. A vrag poražen i zasidjen, vidi, dje izmače sa sudačka pozorišta!

U tom opet zakuca vani zvonice i, starac redovnik se prene.

Kroz ključanicu vidi se još tinjajuća svieća. Pielci su već navješćivali zoru. Putnici se dignu i počmu opremiti za polazak. Kad li na jednoć unide Velimir u palaču i stane se čuditi, što u sobi Mrnjavićevoj svejednako gori svieća. Unidu umutar i, gle! najdu vlastelina na postelji mrtva! Suzami kajnicami oplakao grihe i, duša mu se preselila u vječnost! Ah, duša oprana suzami kanulimi na slamu; te joj strogi Isus dosudio nebo!

Na stoliću kraj postelje najdu vlastoručno pismo Din-kovo. Njim ostavlja zamiernu svotu novacah cikovačkoj crkvi „sv. križa.“ a preostao imetak uručuje svojoj vjerenici, Otilki, koja, utamaniv robstvo, bude sirotinji majka Vidin-grada.

Glejte, kršćani, što vriede „suze kajnice“ jednoga pokornika! Dajte ih točite u ovo sveto vrijeme posta i tuge za svoje grihe, da vam duše operu i kantar zalah prevagnu u čas smrti! Pustite krajearu u milostinjarnicu; jer je „kraj-carica malen darak, al velika zadušbina!“ Pružite siromaku čašu ladne vode, ta ni ona usljed Isusovih riječih, neće vam ostati bez nagrade kod Oca nebeskoga! U ovo vrijeme predbožično idno pomnijivo u crkvi, dje „nosi jaki slaboga dje se sjedinjuje poglavica s pukom, dje žrtvuje svjetovnjak s misnikom, i dje odrešuje pravednik grešnika,“ veli sv. Iva n Zlatoustnik. A Bog svega dobra pomogo nam od grieha do pokore!

M l a d i r o d o l j u b.

ZIMSKO DOB.

Zimsko ti je doba, Gusto veje snieg, Gledaš li okolo Svud se bijeli brieg.	Ponajbolje onim U toplom sjedeć Od žeravne peći Kroz prozor gledeć.
Nije vidit sunca, Ni lagani zrak, Tek što dan osvietli, Već je opet mrak,	A tko je udaljen Oda stana svog I toga je dosta Pokarao Bog.
Svaki na ulici Brk si gladi biel, Ima' tanak kaput To je smrznut ciel.	Treba nam strpljenim Dučekati maj, Prekrasan taj mjesec I prirode ráj.
Raduju se djeca Rieci ledenoj; — Kasno majka čeka Djecu pod krov svoj.	Onda će nam žega I dosadna bit Cvieća, trave, milja Bit će svaki sit.

L. Radubiczky.

PUTNIČKE BILJEŽKE.

Proti ovim dostojanstvenikom udaraju danas silno zidari, izlažeći iz zakutakah u ovjeh kožah, a u duhu su razdiravci vuci. Viču na sve laloke: oče nebeski! a neznaju: da onaj nema na nebu oca, komu nije na zemlji mati crkva! Sve dakle u jedno vežuć svečano ve-

lim: crkvu progoniti znači revoluciji vjerskoj grob razvaliti, koj će progutati i nekrive milijune uz odpadnike Julijane! —

Vlak stane; mi smo u razgovoru premahnući postaju „Jako“ i „Beleg“ i evo nas u „Sob.“

— Ja, gospodine! s vami rado razgovaram; raztolkujte mi, molim vas, što znači u Bismarkovu govoru od 14 svibnja ona zlokobna riječ: ali mi neidemo u Kanosu! — znaličan produži crvenobrađić, izbuljivši oči u mene kao da sam mu zaklao diete

— Vjerujem da pošten čovjek sa mnom rado razgovara; jer ja sam kat. pop, a takovomu se pristoji iskreno i otvorno govoriti, osobito onda, kad nepazi na osobe, već razglaba gole čine.

— Bilo je, produžim ja, od g. 1073—1085. kad je pobožan redovnik Hildebrand po imenom pape Grgura VII. —

— To! to! to! zaviknu obojica, to je gordički čvor!

— Kad je, rekoh, zasjeo stolicu Petrovu u Rimu. — Zli dusi, kao Henke i Schrökh vele: da je bio opak, osoran i zao čovjek; umišljen svetac bez savjesti i vjere. Da je bio razuzdan, mekoputan, ohol, vlastoljubiv, okrutan — i šta ti ja znam, a to zato, jer je Hinka IV. —

— Jest! jest! o tom smo mnogo čitali! presieku mi riječ obojica.

— Jer je, velim, „razkalešena kralja“ i razuzdana dečaka,* kako ga historik V. Menzl, (V. str. 73. i 385.) naziva, koji je (kako kažu poviestni list. polit. 22, str. 405) katolik „razuzdano živio trbulu i razkošju poput konja i mazge; ugnjetavao slobodnu vladalicu crkvu i prodavajuć, Gieciju sličan, crkvena prava, te žario i pustošio cielo s i carstvo. Krv je čovječju žedjao; biskupe prognao, ljudoždere na njihovim mjestima pasadjivao; vlastela zavadjao; vojsku na nedužno seljaštvo, da plieni i robi, izašiljao, — jer je papa na nauk i vapaj svojih katolikah toga nečovjeka iz crkve izbodio. A kao takova nehtieše knezovi i redovi preko godine na prijestolu gledati.

Već Aleksander II. (1072) opomenuo je strogo Hinka IV. i o proljeću sliedeća ljeta žigosao njegove simonistične uplive, pa ga tja i u Rim pozvao na odgovornost kao duhovni otac katolikah, dakle i njemačkoga cara, proti komu su se već tada osovili Saksonci, da ga svrgnuu.

Grgur VII. muž oštroman, krotak i obziran, uzoran svećenik, ljubeci i ljubljen, — ukinuvši silne nerede u crkvi, a osobito simoniju (t. j. kupovanje častih i dobarah crkvenih) i ženitbu svećeničku, u početku papovanja tražio je silno mir i popravak mlada cara, koj mu je 3-a rujna 1073 pisao list „pun slasti i poslušnosti,“ nazvao papu otcem oboćao mu pomoć i okajnost svojih manah, obrekao poboljšanje života i vladalački savjet.

Netrajalo dugo, a papa je trebao da popuni mjesto bamberžkoga biskupa, te piše o tom Hinku pod 20. srpnjem 1075. A kad Hinko prezreo i papu i Saksonce, i papa vidio sve svoje pomiriteljne trude i liepe nauke uzaludne, pošalje svoje poklisare o božiću 1075 u Goslar. Oni budu od kralja prezreni. Kralj se sdruži s izobćenici, sazove sićenja 1076 sinodu u Vormsu i po svojih biskupih proglasi papu svrgnutim. U veljači istom izrekne papa u prisustvu 110 biskupah izobćenje nad Hinkom. — To je, gospodo! ogledalo historičko!

— Pa onda? molim, gospodine! reče stariji, što je sledilo?

— Sliedilo je to, da su podanici katolici nekatoliku razuzdini-diku vladaru odrekli viernost, a vladar obustavljen njimi vladati, doklegod se nepopravi, — i crkvi slobodu nepripusti. —

Hinko se htio osvetiti papi, nu ga kneževski sabor u Triburu ponizi na toliko: ili neka se kopa iz izobćenja, ili nek ostavlja carski prijestol, davši izobćenosti njegovoj vrijeme od godinu danah.

A budući se ta godina već i završivala, to mu rekoše knezovi i redovi da će 2-a veljače 1077 pod vodstvom papinim obdržavati sabor u Augsburgu, da se neredu tomu savije konac.

Grgur se uputio Gornjom Italijom u Njemačku, kad li čuje u gradu Kanosi da ga traži Hinko i moli oduštenje izobćenja. A tomu oproštenju biaše uzrokom ne papa nego car Henrik, veli sam Floto (II. 129.) Sugenheim (kod Möhlera: Kat. Vj. str. 362) i Gisebrecht, kad kaže: „ne papa, neg njemački knezovi uzročieše tri dana pred Kanosom“ (III. 39.) djeno je car u predvorju dvostrukim zidom opasanim bos u pokorničkoj košulji okajavao grdne pogreške svojih činah.

Ovo su, gospodo! sami protestantički historici, — pa ipak hvale Grgura, a kude razuzdana Hinka. Pa tko da jim nevjeruje?

— Pravo imate, rekne mi mlađji, al oti isti i Henriku savijaju lovore oko glave, kao n. pr. isti Floto

— Čujte, rekne ja, Voigta (Weimar, 1815. str. 605): kako s tuži na bezumnost svoju, što mu se pero zatrkalo, da okalja čovjeka (Grgura), „to čudovište mudrosti svoje dobe; tu čvrstu vjeru u Božanstvenost religije, tu duboku ljubav u poslovih svoga zvanja, istinu i pravicu tu u govoru i činu. Darivao je, voli on, dobra a kaštigovao opaka djela. Pun svetih čuvstvih, časti i kriposti. Najčieši izraz pobožne savjesti i odanost plemenitih ciljevah!“ — Citajte Schlossera (poviest II. 2. str. 720) i Neandera (Kat. Vj. V. 1. str. 197) koji vele: „život Grgura VII. ostade čist, kao uvijek, čega ni najljući mu neprijatelji oporeći nesmiu; te laž u njegevu drugovanju s Matildom pod stare mu dane u koliko je izmišljena, u toliko smieha vriedna!“ Citajte Wolfganga Menzela (V. 71.); J. Müllera (put. pap. 32.); citajte Alzoga (str. 497. K. V.) koji veli: „da su najplemenitiji dusi Grgurova vremena, kao i potomstvo čovječanstva učudjeni upirali i sad još upiraju oči na Grgura VII.“ — Citajte Gregonovija (spomenici rimpapah, str. 52) dje doslovice kaže: „sama čudoredna visina Grgura VII. lebdj nad kraljem Hinkom; tu samo smušenjaka ubada u oko pokornička košulja griesi obtrešena vladalca.“ — I to su, gospodo protestantički historici!

VIESTNIK.

— „Vilin“ brat „Subotički Glasnik“, koj se je i iza njezina usnutka odužvljeno borio za pravo, napredak i boljak bunjevačko-šokačkoga naroda pod zastavom jugoslavenske misli, okle našu književnost i naš obstanak grije sunce sretnije budućnosti, raduje se njenomu uzkrsnuću. Želi da uporedo iduće liepo se pazimo u nadi: da će „Vila“ krčiti i pronaći put „života i obstanka“ našega. „Vila“ će mu neutrudiva vraćati ljubav ljubavju i, iduće dosadanjim putem pravice na ladjici naše narodnosti i riječi, držeći visoko zastavu jedinstva i prosvjete, brodit će odvažno kroz burne talase svjetskih i domaćih nepogodah u luku narodnoga spasa. Ivaldeći „Glasniku“ na bratskoj radosti, gledat će u njem „Vila“ i nadalje odvažna borioca za naše svetinje i, kao s takovim družiti će se vjernom, preporučujuć ga od srca i duše vitežkim Bunjevcom i šokecim u ljubav i zaštitu!

— Čudnovato se čini našim čitateljem, da jih radje izvješćujemo o najudaljenijih od nas stranah svijeta, nego li o Ugarskoj, u kojoj živimo. Uzrok tomu i najposlje naći će u tom, što je Ugarska danas u težkom položaju, pa volimo sami gorke pilule gutati, nego li jih namjenjivati državnikom ravnajućim Ugarsku. Ugarsku su htjeli Magjari da dignu i potjeraju kolosiekom evropejskih velevlastih. Nu uvidivši, da poslje tolikih trudovah i mukah Ugarska neima ni uprave, ni sudstva, ni školstva, ni novca, ni vjere u bankiere, bore se da pošto poto uzdrže magjarsku narodnost i umanje državne izdatke. Jedina je, vele novine, Turska, koja u Evropi gorje stoji glede noveca od Ugarske. Medjutim na saboru ugarskom u Pešti bore se odlučno tri stranke: lijeva i desna vladina protivnica i vladino središte. Barun Pavao Sennyey čelovodja je desne opozicije; k njemu naginju sve većma zastupnici narodnostih, i tako se vidi, da će i najposlje njemu pasti kormilo u ruke. Ugarska nije zemlja obrtnosti već poljedjelstva, pa uztegne li Bog zemске proizvode umožaje se državni manjak u novcu, te sama Providnost znade: hoće li sretno preko Rubikona?

— General Grant, glava sjedinjenih amerikanskih državah, nanovo je predsjednikom republike, jer su odabrani izbornicei njegovi ljudi, a grad Vašington ga je počastio serenanom (večernjom glasbom.)

— Po Bugarskoj grozovito pale, muče i sieku Krsćane oružani Turci živu je Bugaru spremjena tamnica, mač i kolac. Pa zato plamti ustanak po Trakiji, okošeci Plovdiva i Stare Zagore s one, a po okolici Šumle i Trnove s ove strane Balkana. Mora puca bit će dana!

— Diplomatička borba glede Bosne i Hercegovine približaje se k svrhi, te smo analizi: hoće li se Hercegovina pridružiti Crnojgori, a Bosna putem Austrije dobiti kakvu samostalnost, ili će obie spojiti u jednu suzerenu državu, ili se napokon pridružiti bud Srbiji, bud Austriji?

— U proračunu carevinskoga vieća nalazimo 4.733.000 for, za dalm tinsku željeznicu do Šibenika, a za izsušenje Neretve 400.000 for. A dje je slavonsko-krajiška praga i poplavljeno Lonjsko polje?

GOSPODARSTVO.

— V i n o s i a d e puno krčmarah tako zvanim olovnim šećerom samo da jim što bolje prolazi. Taj slador u vinu kao otrova hudi zdravlju čovječjemu, te nepij takova vina. A da saznadeš, da je u njem sladorolovnine, ulij u jednu čašu takova sladka vina 10 12 kapih tokućine „Liquor auripigmenti“ zvane. Od ote smjese vino il pocrni, il pocrveni i to je otrovno.

— H r e n e treba da u jesen izkapamo. Zimi je shrenom dobra fržka krmetina i kobasice. Gledaj dakle da se zadobaviš dosta hrena. On je dobar proti glavobolji, unjavici, upali plućah i inih bolesti, a valjan je i zdrav i za jelo. Kad ga dakle izkapaš, neizkapaj ga dublje od pednja (p-dlja) iz zemlje. A jamu nad ostadšim u tlu korenom zaspj smrvljenom zemljem da lakše prokljuje. Od izkopanoga pako hre

na odrežimo izpod zelene cime komadić za palac širine, ukopajmo ga s cimom zajedno opet u zemlju, pa će tjerati i ovaj s cimom i onaj u korenu i, imat ćeš hrena i u bašci i za kuhinu u podrumu dosta.

— G. 1875 dobisimo, hvala Bogu, dosta vina. Pa će ga po svoj prilici biti mnogo i pljesniva. Ne zato kao da je opljesnilo na trsu, nego z. to, što smo ga ulili u sudje, stojavše prazno već više godinah. Takvo, od sudja, upljesnilo vino možesh izlićiti. Ogulji naime lika bazova stopu duljine. Uveži ga konopecem, (špagom) tako debelo ko što je vranj na sudu. Odozgor sveži to liko bazovo na unakrstnu šibu, da neupane u sud i u vino. Tako neka 14 danah visi liko u vino, a tad vino pretočimo u čist sud, i izliečeno je od pliesni.

— Mnoge gospodarice hoće da vide na stolu groždja i o uskršu, kako valja dakle s groždjem pokladati, da ob zimu nepotrune? Uherimo grozdove takove vrsti groždja, koje ima na bobiech odeblju kožu. Pregledjimo dobro groždje nema li možda koja trula bobica na grozdu? Tad ju izbacjimo, i grozdove tako vješajmo da se jedan drugoga nedodiruje. Mjesto, dje groždje visi, nek nebude odviš ladno; jer tad valja da za liek ložimo i topline mu dademo. Pa eto ti groždja i u proljeće na stolu.

SVAŠTICE.

— Sluga sam pokoran, gospodine kancelišto! reče nedavno današnjemu njemačkomu kancelaru jedan prijatelj velike Germanije suretnuv se s njim na šetnji. Molim liepo! odvrati neprijatelj sv. stolice, ja nisam kancelišta već kancelar! O, reče mu prijatelj, što nite sad možete još biti!

— Jednom lučkomu seljaku upala je pri pranju bjele rubonine goropađna žena pod led. U jutro drugoga dana htjele opet žene da peru rubine. Jedan muževah iziše sikirom, da jim prosieče led. A na to povikne muž udavljene nesretnice: nemoj, komšijo, sjeći leda, jer će mi izpod njeg izaći žena!

— Digneš li ga plaće, pustiš li ga plaće, što je to?

— Kako je dugo bio Adam u paradizu bez grieha? pitala je nekoja žena svoga muža. Dok nije imao žene! odgovori joj ladno muž.

— Japaneci vele: da su ženski jezici oružje, što ga sveudilj upotrebljuju da nezahrdja.

— Neki jezidilac upazio rodnu šljivu, te otišao na konju podaju, da si uhere šljivah. Nu jer grane povisoko stale, osovi se na sedlu, prihvatj jednu granu i povikne: alaj, braco, čudne šale, da tko sada brekne: hop, cup! Konj i a to poskoči, a jašilac ostane viseći na grani. Ovdle erpimo nauk, da nevalja sve izreći što mislimo.

— Oženjeni treba da imadu dobro grlo, da uzmognu mnogo gutati; dobre prste, da uzmognu često kroza nje gl dati; jaka ledja, da uzmognu sve trhe snašati; dobar želudac, koj će i tvrde i gorke jestvine prokubati; dobre noge, jer ih često tiste papuće ženske.

— Kako to, upita neki visoki putnik, seoskoga kneza, da u ovom selu ima toliko bosa djece. Ej, gospodine, odgovori knez: u nas se djeca tako radjaju!

C i n a h r a n e na Bajskoj pijaci dne 15-og Prosinca
Čisto žito 90 funti — 4 fr. 55 novčićah. 86 funti 4 fr. 20
Napolica 80 funti 3 fr. 20 nvč. 76 funti 3 fr. 10 nvč —
Raž 80 fn. 2 fr. 95 78 fn. 2 fr. 85 — Ječam 70 fn. 2 fr. 15
nv. 67 fn. 2 fr. 10 nv. — Zob 50 fn. fr. 2 fr 30 nv.48 fn.
2 fr. 20 nv. — Kukuruz krunjeni 90 fn. 2 fr. — nv. Sve po
požunac — a u klipovi 1 fr. 40 nv. maža.

Visina vode dunavske 11-og Prosinca 1875.

Pešt-budim : 6' 5" nad 0 (ništicom) opada.

Požun : 4' 8" " " " stoji.

V r i m e : u Baji nestalno.

PORUKE UREDNIŠTVA :

G. Bunjevcu. Hvala na obavješćenju; sve je izpravljeno.